

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštno vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 4 K, pol leta 2 K in za četrt leta 1 K. Naročnina za Nemčijo 6 K, za druge izvenavstrijske dežele 8 K. Kdor hodi sam po njega, plača na leto samo 3 K. — Naročnina se pošilja na: Uredništvo „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru. — List se dopošlja do odpovedi. — Udje „Katoliškega tiskovnega društva“ dobivajo list brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo 10 vin. — Uredništvo: Koroška cesta šte. 5. — Rokopisi se ne vračajo. — Upravništvo: Koroška cesta šte. 5, sprejema naročnine, inserate in reklamacije.

Za inserate se plačuje od enostopne petitvrite za enkrat 18 vin., ali kar je isto, 1 kvadratni centimeter prostora stane 12 vin. Za večkratne oglase primeren popust. V oddelku „Mala naznanila“ stane beseda 5 vin. Parte in zahvale vsaka petitvrita 24 vin., izjave in Poslano 36 vin. — Inserati se sprejemajo do torka opoldne. — Neasprte reklamacije so poštne proste.

Boji v Karpatih.

Vsi gorski prelazi v Karpatih v naših rokah. — Naši ujeli čez 10.000 Rusov, uplenili več topov in strojnih pušk. — Na gališki strani Karpat se pripravlja večja bitka. — Rusi opustili napadanje Przemysla. — Ob Dunajecu in Nidi pričetek trdih bojov. — Pri Loviču in v Izhodni Prusiji Nemci odbili ruske napade. — Nemci obkoljujejo Verdun. — Francoski polk uničen. — Nemški torpedni čolni — strah Angležev. — Angleži hočejo Srbom na pomoč?

Velike skrbi.

Dvojna skrb teži prebivalstvo: rastoča draginja in preteče pomanjkanje delavskih moči in vprežne živine. Da se draginja ne vspne v nepotrebno višino, zato skrbeti, je naloga javnih oblasti. Dne 27. januarja je bilo na Dunaju posvetovanje zastopnikov gosposke zbornice z ministrskim predsednikom, z poljedelskim in trgovinskim ministrom radi draginje in preskrbe armade in prebivalcev z živili. Poljedelski minister je izjavil, da je vojaštvo že preskrbljeno z moko do 31. avgusta. Ministrski predsednik pa je izjavil, da se kmalu ustanovi zadruha za nakupovanje žita in da je že itak izdana naredba, po kateri se sme od oblasti (samo od oblasti!) prosi plačilo odvzeti tudi živila. Trgovinski minister je rekel, da kmalu izide nova naredba, s katero bo prepovedano fino moko (nularico) nemešano rabiti in bo zelo omejeno izdelovanje peciva.

Odpomoči pomanjkanju delavskih moči in vprežne živine pa nobena vlada ne more. Nekoliko zmanjšati to pomanjkanje, je narediti nekoliko manj obcut. Ijivo, to premore edino le povečana pridnost in pravočasna, modra skrb kmetovalčeva ter vzgledna krščanska vzajemnost, ki pomaga bližnjemu, kadar je v sili. V tem oziru je torej treba pomisliti:

Vsled mokre jeseni in prve polovice zime se je bati, da bo zlasti po onih krajih, kjer je težka, ilovnata zemlja, pomladno obdelovanje zelo težko, zlasti še za to, ker bo ostalo do spomladi le malo konj in volov, vsled česar bode treba obdelovati po večini le z mlado živino in z kravami. Zato naj se že sedaj po zimi odpelje, zlasti na oddaljene njive gnoj. Za vprego se naj uči že po zimi mlado živino in krave, da se

ne bode spomladi z učenjem tratil dragi čas. Predvsem pa bode potrebna pri spomladnem obdelovanju vzajemna pomoč. Zavedati se moramo vsi težkega položaja, v katerem živimo. Naša dolžnost je, da ne skrbimo samo zase, temveč da pomagamo drug drugemu. Kdor ima dobro vožno živino, naj pomaga obdelovati z isto svojemu sosedu. Kjer je pri hiši večja družina, naj ravnotako pomaga onim družinam, ki imajo morda moše ali fante v vojski. Bolj kot kedaj smo dolžni z ljubeznijo pomagati drug drugemu. Potem smemo tudi upati, da nam tudi Gospod Bog podeli svoj blagoslov ter nas kmalu reši šibe vojske in njenih grozot.

Za uspešno, dobro in hitro obdelovanje potrebujemo pa tudi praktičnega in dobrega poljskega orodja. Z železnim plugom se oranje boljše in hitreje opravi, nego s starim lesenim. Kjer je pripravna zemlja in lega, naj se krompir pod brazdo sadi. S tem se na času veliko pridobi. Pod brazdo vsajeni krompir se potem lahko s posebnim plugom okoplje. Tak plug, plačet imenovan, zelo hitro in dobro dela ter stane popolen 60 do 70 K. Tudi osipanje se izvrši lahko z nalašč zato pripravljenim plugom, kateri stane 30 do 40 K. Za sajenje koruze in pese imamo tudi posebno prav pripravne ročne in vprežne stroje. Z ozirom na to, da bode treba letos nasaditi precej okopanin, je potrebno, da se poslužujemo v večji meri strojev. Tudi v tem oziru je potrebna vzajemna pomoč. Več gospodarjev skupaj si lažje omisli enega ali več strojev, nego vsak posameznik zase.

Zelo lepo in koristno bi bilo, ako bi se tudi kmetovalci sami z nasveti in vprašanji hoteli v našem listu izreči o poljedelskem delu v letošnji spomladi. Več glav, več ve. Neobhodno potrebno bo tudi, da v ta vprašanja posejajo vmes naša izobraževalna društva.

Predavanje o gospodarskem delu v najbližji pomladi bo zanimalo moške in ženske, staro in mlado, ki je še doma. Tudi o vzajemnosti pri delu, o medsebojni podpori se nikjer tako lahko ne govori, kakor v naših družinah. Zato je pač treba, da se prihodnji čas na široko odprejo vrata slovenskih izobraževalnih društev.

Slike iz vojne.

Stotnik rešil Najsvetejše.

Stotnik, ki se bojuje kot poveljnik ... stotnije ... pešpolka, piše s severnega bojišča svojim domačim dne 31. decembra:

Dragi in ljubi domači! To Vam je bila zadnja nedelja nekaj veselega za me. Proti 10. uri predpolne je privozil v naš stan od generalnega poveljstva avtomobil, v katerem je sedela usmiljena sestra. Ta je pristopila k meni in izrazila željo, da bi se rada peljala k bližnji cerkvi. Jaz sem ji pojasnil, da je njena pot zama, ker je cerkev od topovskih krogel popolnoma uničena in podobna pogorišču. Razburjeno mi odgovori usmiljenka: „Gospod stotnik! V cerkvi se še vendar nahaja Najsvetejše in ena monštranca!“ V njeni družbi sem se takoj podal k cerkvi. Golo zidovje je strlelo v zrak in kdor bi se predznil stopiti v cerkev, bil bi brez dvoma v smrtni nevarnosti. Pri velikih vratih je bil nabit napis „Vstop prepovedan“. Ob času, ko sva z usmiljenko prišla pred cerkev, je nastal velik vihar. Zdelo se mi je, da se maje golo zidovje. Rahlo sem meril svoje korake, ko sem se brez strahu splazil do velikega oltarja. Usmiljenka mi je sledila do zadnjih stopnic. Oltar je bil popolnoma porušen. Šla sva v zakristijo, od tam sva se splazila k stranskemu altarju, ker po mnenju usmiljenke je bila tam shranjena monštranca in kelih z Najsvetejšim. Nisva dolgo iskala, ko najdeva med razvali-

LISTEK.

Gašpurjeva smrt.

(Dalje.)

Nato je mislil:

„Oba sta odšla, hlapec in gospodar, ona pa se joče; lahko se, saj nima nikogar, ki bi ji pomagal. Ej, nadloga je vojska, nesrečo prinaša! Skoro se veselim starosti, ker mi ni treba v vojsko. Vse so pobrali, vse je odšlo nad sovražnika. Bog ve, koliko jih je še živih! Ni šala, če ti prileti krogla v glavo ali v srce in se zvrneš kakor snop. Pa ko bi le vselej tako zadela, da bi takoj umrl. Oprasne te po glavi, preluknja ti prsi, pa ne moreš živeti, ne umreti. Bolje smrt, nego tako umiranje. In v tem mrazu! Pravijo, da je v Galiciji še vse hujši mraz nego pri nas. Brr! Kar ne smem misliti: jaz bi streljal, Rus bi streljal, pa bi me zadela krogla v čelo... Radoveden sem, če bi bil takoj mrtev. Vsi se mi smilijo, posebno pa tisti, ki morajo v takem mrazu umirati. Borna je moja koča, od saj očrnela, a stokrat rajši sem v njej nego v Galiciji za generala.“

Pot se je vila navzgor skozi gost. Pogostokrat se je izpodtaknil Gašpur ob koreninah: ni zaklel, le zamrmral je ter presodil, da so korenine po noči v sje nego po dnevi.

„Ko bi le korenin ne bilo“, izpregovoril je polglasno, „strmine se ne bi ustrašil. Nekdaj, v mladih letih, takrat je bilo drugače, nisem se bal strmine in ne vremena; šel sem skozi gozd po noči ali po dnevi in se nisem nikoli bal. Včasih je bila težava. Čez tri kribe, čez tri jarke sem šel težko naložen s tesarskim orodjem, pa nisem čutil ne teže, ne utrujenosti. O takrat je bilo življenje zame, a zdaj je križ. Postaral sem se, skličenju hodim in le s težavo še vzdigujem paritovko in žatlovko; zato pa me ne prosijo več, da bi jim sekal les. Pozabili so name: kako ne bi, ko nisem skoro za noženo rabo. Hvala Bogu, stoterna hvala, da imam vsaj svojo kočo! Ni izobilja, a kar je, je. Maroga me redi, njivica me živi; da bi vsaj tako ostalo, drugega si ne želim — pač — srečne smrti in milostljive sodbe božje.“

Gozd je prenehal: pred Gašpurjem/se je odprl gol svet — Jevšnikov pašnik, nad katerim je samevala Gašpurjeva koča. Oddahnil se je, ko je zagledal svojo kočo: skrivala se je med drevjem, a on je natanko razložil njeno streho, njene stene in njera nizka okenca, saj je jo poznal kakor svojo dlan. In ko se je približal koči za streljaj, slišal je žalostno meketanje svoje maroge.

„Sirotina moja“, jo je tolažil od daleč, „sama si ostala doma, nihče te ni napasel! Gotovo si pojedla svo krmno, ki sem ti jo priložil zjutraj v jasli. Čakaj, marogica, jutri te ženem v Jevšnikov rob, tam boš o-

birala listje in pulila suho travo. Ni kaj prida taka zimska paša, a boljši je ko nič. Da bi le vreme ostalo tako, kakoršno je danes!“

Dospel je do koče, a ni še šel takoj v sobo, temveč v hlev k marogi, da ji nasuje krmne. Še le po tem opravilu je stopil v nizko sobo.

„Hvala Bogu, doma sem. Težavna je bila pot, temna noč, a vrnil sem se pod svojo streho.“ — Počasi in previdno je zložil praznično obleko v skrinjo, shranil nakupljene stvari v omarico ter se spravil pozno v noč k počitku.

Pozno, nekoliko pred devetimi je pokukalo solnce izza Nebojšetovega vrha. Sramovalo se je, da je tako dolgo spalo, zato je hitelo popraviti svojo zamudo s tem, da je naglo obsijalo celo pokrajino. Tudi v Gašpurjevo kočo so se splazili zlati žarki ter pozdravili starca s porednim „dobro jutro“. Gašpur pa je zagodrnjal: „Kaj se mi boste dobrikali! Daleč za devetimi gorami ste še bili, ko sem jaz že vstal. Marogo sem nakrmil, pomolzel in si skuhal zajutrek; od zajutreka pa je poteklo že toliko časa, da sem naredil med tem že dve cokli.“

Ni se dal premotiti Gašpur od toplih žarkov, a v srcu mu je bilo prijetno in veselo je bil porednega dobrikanja. Cisto drugo lice je dobila soba po dohodu solnca. Prej mračna, tesna in dolgočasna je zadobila

nam, opeko in peskom velik zlat križ in krog njega koščke Najsvetejšega. Veselje moje spremljevalke je bilo pri pogledu na najden zaklad neizmerno veliko. Tudi v mojih očeh so se pojavile solze. Delo, katerega sem tukaj opravil, je bilo za me najlepša služba božja celega življenja! In se je zgodilo še celo v nedeljo. Bil sem tako srečen, da sem lahko najmanj 100 hostij z lastno roko pobral iz prahu, očistil in djal v kelih. Lahko si mislite, s kakšno težavo sem pobiral drobne koščke Najsvetejšega iz razvalin. Ni mi bilo jasno, ali je v teh koščkih še bil navzoč naš Gospod, ker je ogenj in dež obliko in podobo hostij precej spremenil. Konečno sva z usmiljenko nabrala toliko koščkov, da je bil kelih do tričetrtine napolnjen. Ko sva se preprčala, da ni nobene hostije več med razvalinami, sva kelih pokrila s pokrivalom in ga zavila v kos sukna. Jaz sem se še le med delom izdal usmiljenki za katoličana. Ona mi je podala ginjena svojo desnico. Rekla je: „Najljubše bi mi bilo, ako bi midva sedaj tukaj zapela zahvalno pesem 'Te deum'. S pomočjo vojakov smo se pozneje odprli železna vrata pri zakristiji in za istimi našli mnogo vrednostnih reči, med njimi tudi relikvije, to je ostanke svetnikov. Edino monštrance nismo mogli najti. Vsa srečna se je konečno usmiljenka odpeljala z dragocenimi zakladi v samostan Tildonk. Ob slovesu se mi je prisrčno zahvaljevala za uslugo, katero sem storil njej in Najsvetejšemu. Dan, v katerem je bilo v mojih rokah Najsvetejše, je bil eden najsrečnejših dnevov mojega življenja. Nikdar ne bom pozabil, kako sem v razdrti gališki cerkvi pobral Njega, kateri je odrešil svet, iz prahu in razvalin.

Vojska me je naučila potrpežljivosti.

Pismo slovenskega junaka Antona Dvoršak iz Hoč, topničarja na severnem bojišču, II. kolona, svojim starišem:

Ljubi mi stariši! Pošiljam Vam iskrene pozdrave v daljne ljube domače kraje iz te nepoznane planjave. Prav težko mi je bilo pri srcu, ko sem dobil poročilo, da ste ljuba mati bolni. Bog Vam še podeli ljubo zdravje.

Kedaj bo konec vojske, Vam še sedaj ne morem pisati. Mislim, da, kadar se bo bližal konec, boste drugi doma poprej zvedeli, kakor pa jaz tukaj, ker se nam ne pove, kdaj pojdemo in kam gremo, samo to vem, da švigamo tukaj po Galiciji na vse strani. Mogoče bi že bili doma, ako bi gališki ljudje ne držali z Rusi. Ti nas ne morejo lahko trpeti, pač pa imajo veliko rajši Ruse; nas tudi izdajajo, zato jih je pa že več smrt storilo.

Ni čuda, da je Bog udaril s svojo mogočno roko po celim svetu, ker tukaj imamo veliko takšnih ljudi, ki Boga grozno preklinjajo. Mene ste doma dobro poznali, da me je vsaka malenkost hitro ujezila. Ko bi me pa tukaj videli, bi rekli, da nisem Vaš sin, tako vse težave brez kletve lahko prestopim. Velikokrat sem bil zelo lačen, dostikrat sem se kar tresel od mraza, velikokrat sem že bil več dni zaporedoma ves moker, tudi v blatu sem že večkrat tako tičal, da sem mislil, da ne pridem nikdar iz njega, kje so pa še druge težave, ki me stiskajo, ali vse to se lahko stori brez hudega namena ali kletve. Ako primerjamo vojsko z drugimi deli in težavami, je zares vojska čudež, da človek toliko vzdrži. Nekaj si pa mora vsak misliti, ki je kristjan, da je v vojski smrt vedno za hrbtom, toraj mora biti tudi vedno pripravljen na večnost. Božične praznike sem imel prav slabe, noč in dan sem bil na cesti v blatu; to je trajalo cel teden. Bil sem pa tudi tako srečen, da sem se udeležil sv. maše, namreč na novega leta dan, na sv. Treh kral-

naenkrat praznično lice. Gašpurju se je zdela tako nedeljsko lepa, da se je ni mogel nagledati.

„Kaj bi šilil v svet“, je dejal, „ko pa je doma tako prijetno! Eden drugega sva navajena s kočo in kaj hujšega bi me ne moglo zadeti, kakor če bi me pogladi iz nje. Kaj bi se zgodilo z njo, kaj z marogo? Ej, ljudje so hudobni, nič jim ni svetega!“ Pogledal je na uro in rekel: „Devet je; eno uro še počakam, da se razgreje zemlja, potem pa poženem marogo tja gor pod rob.“

Pridno je začel obsekovati javor; treščice so letale na vse strani in kmalu je dobil neotesan hloh lepo obliko cikle. Gašpur je znal delati cikle kakor malokdo; sosedji od blizu in daleč so si radi naročevali leseno obuvale pri njem, saj se nikdo ni mogel pritoževati, da bi bile cikle pretežke ali prenerodne.

Precejšen del neba je prepotovalo solnce; razgrela je zemljo na solunčnih krajih in celo v jarke in globeli je pogledalo, da se ne bi zamerilo tamošnjim prebivalcem. Tedaj se je spomnil Gašpur, da mora gnat marogo na pašo. Odložil je orodje, pokrnil se s kučmo in odšel v hlev. Predno je odvezal vrv od jasilij, je še pogledal kožo po vratu, govoreč ji: „Marogica pridna, zdaj greva na pašo; tisti grm boš obirala, ki sem ga videl v soboto. Na, marogica, pojdi!“

Ozrl se je še na kožo, če je dobro zaprta, nato pa odkorakal s kožo tja gor v Jevšnikov rob. Spotoma se je ozrl na sosednji vrh, kjer je samevala Črničeva Roza v svoji koči.

„Ali je pozabila ali pa nima časa“, izpregovoril je, „včeraj sem ji naročil, naj pride po cikle danes jih lahko dobi, če jih hoče.“

(Konec prih.)

jev in v nedeljo. Pridiga je bila o samih vojski. Ljudstvo je kar na glas jokalo. Tudi mene so skoraj solze polile, ker sem že skoraj vse to prestal, kar so povedali v pridigi, samo pred krogami sem bil še obvarovan. Ako je božja volja, se enkrat zopet srečni in veseli snidemo v domači hiši! Sprejmite srčne pozdrave od hvaležnega sina Antona.

Ljubi Bog me še vedno varuje.

Četovodja Josip Janšovec od 87. pešpolka, doma od Sv. Petra pri Radgoni (občina Ivanjševci) piše svojim domačim:

Dragi domači! Že v začetku vojske sem bil vedno v smrtni nevarnosti, na tisoče krogel je žvižgalo nad menoj in poleg mene, pa hvala Bogu nobena me ni zadela. Le molite vedno za me, da me še ljubi Bog nadalje varuje. Dne 28. decembra je padla granata blizu mene. Bil sem s prstjo tako nasut, da me je moj najboljši prijatelj, domačin, moral izkopati. Bil sem četrt ure brez zavesti. Ne dolgo potem je bil dotični vojak, moj rešitelj, ujet. Ubogi siromak! Na sv. večer sem bil zopet v smrtni nevarnosti. Če se nebi toliko za me molilo, bil bi že gotovo na onem svetu. Ta dan sem namreč dobil 6 strelcev. Prva krogla je praskala ravno v vojaško čepico, tako, da mi jo je vrglo raz glave, druga v bluzo, tretja v čevlji. Frčale so krog mene, kakor sršeni. Zadel me pa ni nobena tako, da bi bil ranjen. Hvala Bogu na višavah! Prejel sem vsa darila od Vas, ki ste mi jih poslali za Božič, tud, knjižice. Vse je prišlo v najboljšem redu, nič poškodovano. Bog Vam povrni! Sedaj sem še zdrav. Tukaj je zelo mrzlo. Ljubi Bog daj že skoro konec vojske in zmago naši ljubi Avstriji! Le molite za srečno zmago našega orožja in pri molitvi ne pozabite za me, da bom obvarovan tudi zanaprej. Ljubi Bog me še vedno varuje. Moja najbolj srčna želja je, da bi se srečno vrnil in da bi še enkrat videl očeta in mater, potem pa rad umrjem. Pozdravlja Vas Vaš u. dani sin Jožef.

Kje dom si moj?

Pismo Josipa Karo iz Vranskega, vojaka 54. pešpolka na svojega brata, ki je potrjen k vojakom:

Ljubi brat! V kratkem odideš tudi Ti k vojakom že četrti v naši rodbini (Vinko pri 97. pešpolku, Ivan pri 87.). Zapustiš boš moral ljubo mater, zapustiš drago ženo, zapustiš domačijo in odti v tuje kraje. S tresočo roko Te bo mati ob slovesu blagoslovila in obesila svetinico okrog vratu svojemu zadnjemu sinu — potem ostane sama, zapuščena in le njena molitev bo kipela tja pred prestol Kralja miru za njene ljube sinove in njene misli bodo vedno pri njih. Kolikokrat mislim tudi jaz, ko ležim tu v tujini v kaki zemeljski luknji na te, ljuba mati, na te, domovina in iz dna srca mi prikipi vzdih: „Kde domov moj?“, kar moji tovariši Čehi tako radi prepevajo. Da, kje dom si moj? O srečna domovina, ta te ni kruta vojska tako opustošila, ko ozele naših bratov Poljakov. Kamor pogledaš, vse uničeno, vasi požgane, drevje posekano, zemlja polna grobov. Tu spavajo junaki, mirno prijetelj ob sovražniku, divja krvava borba in dan za dnem se množi število grobov. Ali naj bodo te žrtve zastoni, ali naj vse junaštvo ne pomaga nič? Ali se ne bi v grobu obrnili ti spavajoči junaki, ki so zastoni prešli svojo kri. Da, želimo si miru, vsi, in žene doma, a le časten mir, mir vreden tolikih žrtev. Koliko mater, koliko žen že žaluje za svojimi sinovi, moži; koliko otrok zastoni pričakuje vrnitve ljubega očeta z bojišča. Vse že pokriva hladna odeja na galiških ali srbskih planjavah. Tudi jaz ne vem, če se še kdaj vrnem, dosedaj me je sicer Marija varovala, a

Prizori pri potresu v Italiji.

Ata, kje je mama?

Pomilovanja in sočutja vredni prizori so se odigravali, ko so izstopili iz vlaka rešeni iz potresu prizadetih krajev. Iz voza stopi delavec, slabo oblečen, na rokah drži otroka šestih ali sedmih let. Stopi k zidu, položi otroka na tla, se prime za glavo, vzame zopet otroka v naročje, se ga tesno oklene in joka. Otrok vpije: Ata, kje je mama! Može najde odgovora, le debele solze mu teko po licih. Ko se pomiri, pove svojo zgodbo: Šel sem pred leti iskat sreče, da bi si mogel doma v Avezzanu popraviti hišo in urediti gospodarstvo. Ravno sem se vrnil in prinesel seboj 2000 lir. Srečnega sem se čutil sredi družine; moja žena je bila dobra, pridna; pridne so bile moje hčere, štiri sem imel. In sedaj — ah sedaj — vse sem zgubil. Ne, tega ne. Ostal mi je še ta deček, katerega edinega sem mogel rešiti, potegnil sem ga izpod trama. Vsi drugi so ostali pod razvalinami.

Požrtvovalna mati.

V kraju Vico Sorelle so našli mrtvo truplo Roze Sperduta in pri njej še živega otroka. Nesrečna žena je s svojim truplom kakor ščit krila svojega otroka; zastavila je roke na zemljo in upognila hrbet, da krije otroka, dokler ji niso razvaline zlomile hrbtišča. Otroka so prenesli v bolnišnico.

Zenska porodila pod razvalinami.

Od krajev v okolici Avezzana je kraj Paterne popolnoma porušen. Od 1800 prebivalcev je zgubilo življenje 1000 oseb. Tudi kraj Santelline je popolnoma porušen. Od 1600 prebivalcev je bilo ubitih skoro gotovo 600 oseb. Neko žensko so izgrebli, ki je pod ruševinami porodila. Mati in otrok sta zdrava.

če je Božja volja, umrjem tudi rad, saj tukaj smo popolnoma pripravljeni na smrt. Bog potolaži le mojo ubogo mater! Sedaj odideš še Ti, dragi Franc! Nekaj tednov in tudi Ti boš v bojni črti. Izkazi se tedaj moža, junaka, ker domovina nas kliče, dolžnost nas veže, branimo jo do zadnje kapljice krvi, saj gre za svesto stvar! Srčne pozdrave Tvoj Josip.

Mož se zahvaljuje svoji ženi.

Jakob Kroke, vojak pri pionirskem bataljonu št. ... doma iz župnije Sv. Marijete pri Pesnici, piše dne 23. januarja svoji ženi s severnega bojišča:

Ljuba moja žena! Prisrčno Te pozdravim in se Ti zahvalim za pisma in poslano darilo. Povem Ti, da me je Tvoj zaboječek izvanredno razveselil. Za sto goldinarjev tukaj v Galiciji ne bi dobil tega. Če mi Bog da srečo, da se še kdaj vrnem v mili moj slovenski kraj, bom se Ti vedno hvaležnega skazal. Ako bo usoda hotela, da bom tukaj žrtvoval svoje življenje, pa Ti naj ljubi Bog povrne Tvoje dobrote! Upam pa, da me bo Marija obvarovala pred nesrečo.

Vprašam me, kje sem sedaj. Naš oddelek je ob reki Dunajec blizu Tarnova. Mesto je zelo lepo, samo žal, da so Rusi sedaj v njem gospodarji. Upamo pa, da bodo kmalu morali od tam oditi, ker naši na ruske postojanke pri Tarnovu s težkimi topovi srdito streljajo. Bog daj, da bi Rus bil že kmalu pregnan v svojo deželo. Učakali še to bomo, a kmalu se do tega ne bo prišlo, ker ima mreina preveč vojakov. Ob reki Dunajec delamo sedaj pionirji močne utrdbe in zapreke z bodečo žico itd. Nahajamo se čisto blizu ruskih postojank. Delamo pa po noči in po dne. Rus nas ne more opaziti, ker smo dobili popolnoma bele plašče, ki imajo tako barvo kot sneg. Od našega oddelka še ni bil v zadnjih 14 dneh nihče ranjen. Bog in Marija sta nas obvarovala. Sedaj nam gre prav dobro. Vsak dan dobimo dovolj kruha, precej speha in tudi vina.

Draga Cecilija! Moli doma z otroci vred, da se jaz enkrat srečno vrnem. Potem bomo uživali mi vsi pravo srečno in veselo družinsko življenje. Pozdravljam Tebe, ljube otročice, stariše, sosede, posebno Protnerja in Fekonja ter vse znance in prijatelje. Z Bogom! Tvoj Jakob.

Slava „Železnega kora“.

J. M. iz Sv. Lovrenca na Drav. polju od 87. pešpolka piše iz severnega bojišča svoji materi in sestri z dne 24. januarja:

Predragi mi vsi! Najprej Vas prav prisrčno pozdravim iz daljne severne Galicije in Vam z veseljem srcom dam na znanje, da sem še, hvala Bogu, popolnoma zdrav. Kar čudno se mi zdi, da me ljubi Bog pri tolikih nevarnostih obvaruje nesreč. Hvala Bogu, da imam priložnost, Vam zopet pisati par vrstic.

Rekel bi skoro: naše življenje je podobno ciganskemu življenju; saj cigan tudi večidel živi pod milim nebom in mora paziti, da mu kdo ne reče: Le stoj, greš z nami!, kakor se nam je posrečilo pred par tedni. Zgodaj v jutro zapazimo rusko patroljo po hribu korakati. Bili smo jih takorekoč lačni, zato smo jih zasledovali. Ko smo že blizu njih bili, zapazimo, da si ženejo lepo, debelo svinjo. Takoj je imel vsak mož za pet možev več srčnosti; kakor bi trenil, smo bili skupaj; samo ob sebi je umevno, da so orožje takoj vrgli od sebe in se nam udali. Smejali smo se jim vsi, češ, ne boste jedli vi pečenke! Ali so svinjo res kupili, kakor so pravili, ali so jo ukradli, ne vem, a to pa vem, da dober tek smo imeli vsi tisti dan.

Kako je z vojsko in kako je v tem kraju, ne boste preveč radovedni. Na en pogled po Galiciji se nam vidi, da je Galicija že takorekoč ustvarjena za vojsko, ker je zelo pusta; radoveden sem, kakšna se bo le po vojski. Mostovi so večinoma razdrti in v zrak spuščeni, vasi in mesta večinoma razrušena, samo tu pa tam se še vidi kakšna cerkev nedotaknjena. Glavne ceste se nič več ne razločujejo od drugih. Kadar dežuje, je tako blato, da bi ga smel na Stajerskem pri belem dnevu z lučjo iskati, in ga ne bi našel. Ne samo en peden je blata, ampak 2 do 3, tudi do štiri pednjeje je visoko, tako da so mrtvi konji ležali v blatu, a se ni videlo drugo, kot noge iz blata. Lahko si mislite, da je težko, topove in strelivo in drugo prevažati.

Stanovanje si vojaki hitro naredimo. Napravimo si luknje v zemljo, kakor krt in saloni so gotovi. Sedaj v zimi ni tako prijetno, treba je najprej poskati pod snegom drva, da se človek ogreje, drugače ostane v grobu, saj si ga vsak sam naredi. In izmed ljudi, ki so tukaj, so nekateri naši lastni izdajalci. Veliko je odvisno od vere; nekateri so iste vere, kakor Rusi in ti držijo žalibog skupaj. Drugi so pa judje. Saj jih dosti ustrelimo, ali pa za sramoto vrv na vrat.

Judov, mislim, tudi pri Vas zdaj ne manjka, a teh se je treba varovati. Jud gleda samo, da denar dobi. Za nami vedno hodijo in prodajajo z vodo zmehšan špirit.

Prvih bojev ne morem nikakor pozabiti, posebno 26. avgusta. Krogel so padale, kakor bi orehe sipaval, topovi so grmeli, da se ni nič slišalo. Mislim, da se bo zemlja pogreznila. Spomnil sem se sv. pisma, ki pravi: Vstal bo narod zoper narod, država zoper državo.

Med ujetniki so bili tudi ruski častniki. Eden nas je vprašal, kakšen kor smo. Ko smo mu povedali, je rekel: „To ni tretji kor, ampak „železni kor!“ Zato me tem bolj žalosti, če nekateri nerazso-